

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у алату, на по годину 10 франка у алату.
Прешлаша се прима само у годишним и полугодишњим роковима и полаже у најријед.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service. On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA, Cetigne, Montenegro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12 Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an. La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans toutes les agences de publicité.

Преплата се шаље само Администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње.

Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.

Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку реч или број до пет цифара из петит слова по 4 пара, гармонд слова 6 пара; цинеро слова 8 пара — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед изнешене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксацији по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија.

Излази суботом

Уредник и одговорни уредник: Ваљо Милићковић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Предсједника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Војног, ријешили смо и рјешавамо: да се Милош Марковић, члан Главне Државне Контроле на расположењу, на основу чл. 49. о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте с тим, да му се на име помоћи доживотно издаје 30% од његове систематске плате.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни, нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. маја 1914. год.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Војни,
Генерал-ађутант, дивизијар,
серадар Ј. Вукотић с. р.

Комисијски распоред учитеља
за 1914/15 годину

Претписом Господина Министра Просвјете и Цркв. Послова под данашњим, број 2527., потврђен је комисијски избор учитеља на упражњена учитељска мјеста према стјечају Краљ. Министарства Просвјете и Цркв. Послова од 3. маја 1914. г., број 2398, који је избор комисија извршила на основу чл. 91. а у вези с чл. 49. закона о измјенама и допунама у закону о народним школама.

Од пријављених кандидата изабрати су:

За Бар: Лука Дедовић;
„ Бајице: Нико Мартиновић и Милутин Пајевић;
за Бољевиће: Никола Клисић и Љубомир Живановић;
за Брчеле: Андрија Јовановић;
„ Вилусе: Милко Булајић;
„ Градац: Никола Марковић и Благо Ђуришић;
за Грађане: Саво Михаљевић;
„ Глухи До: Јоко Гојнић и Илија Гвозденовић;
за Доброско Село: Нико Филиповић и Василија Филиповић;
за Додоше Марко Јовићевић;
за Дражевну: Радоје Вукчевић и Алекса Вукчевић;
за Горњи Загарач: Вукадин Чупић и Радован Ђуричковић;
за Доњи Загарач: Милутин Велимировић;
за Комане: Филип Велимировић;
„ Косијере: Никола Аџић;
„ Мркојевиће: Љубо Булатовић и Филип Павићевић;
за Нудо-Заслап: Никола Кујачић;
„ Његуше: Васо Врбица и Мићо Љебар;
за Очиниће: Петар Липовина;
„ Подгор: Јован Иличковић;
„ Ријеку: Андрија Јовићевић и Јелена Ђурашковић;
за Релезу: Видак Пејовић и Лабуд Рогановић;
за Салч: Крсто Марјановић;
„ Сотониће: Мило Поповић;
„ Теблиће: Благо Калуђеровић и Јован Шпадијер;
за Улињ: Ђуро Ђуришић и Анђелија Вукотић;
за Цетиње, муш. школа: Перо Калуђевић, Бошко Думовић, Андрија Вукић и Перо Поповић;
за Цетиње, жен. школа: Јане Рашовић и Анђа Милуновић;
за Доњи Цеклин: Петар Јовићевић и Михајило Кажич;
за Чезо: Лазар Вукотић;
„ Андријевицу: Милић Савић, Вук Мисловић и Стеван Бојовић;
за Бијело Поље (Зета): Јован Станковић;
за Биоче: Милета Петровић;
„ Блатину: Милош Радовић;
„ Братоножиће: Димитрије Грујић;
„ Брскут: Јакша Поповић и Марко Милачић;
„ Голубовце: Василије Дракић;

за Дрезгу: Вучина Вучинић;
„ Ђулиће: Миливоје Драговић и Нова Драговић;
за Затријебач: Томо Ђелосевић;
„ Краље: Благоје Лекић и Урош Лекић;
„ Колашин: Јанко Тошковић, Пуниша Милошевић и Арсо Минић;
за Коњуке: Богић Војводић;
„ Лијеву Ријеку: Стеван Хаџић;
„ Љешкопоље: Јован Ђетковић и Стојан Ђуришић;
за Доњу Морачу: Новак Трипковић и Благо Меденица;
за Ново Село: Радован Ускоковић;
„ Подгорицу, мушка школа: Филип Протић, Марко Вукчевић, Јован Данчевић, Мићо Вукчевић, Милета Поповић, Митар Јовановић и Васо Ђурановић;
за Подгорицу, жен. школа: Ђорђина Поповић;
за Полимље: Милија Ђулафић, Зарија Ђулафић и Симо Мијовић;
за Поља: Милован Анђелић и Милосав Палевић;
за Речине: Јован Ракочевић;
„ Међурјечје: Никола Јовановић и Никола Булатовић;
за Српску: Алекса Кликовац;
„ Слатину: Миличко Арсенијевић;
„ Тренчу: Миличко Васовић;
„ Манастир Ђелију: Машан Поповић;
„ Шекулар: Милосав Кастратовић и Наста Бошковић;
за Богетиће: Мирко Бацковић;
„ Борак: Радоје Радојевић;
„ Велимје: Филип Шпадијер;
„ Врела: Павле Павловић;
„ Данилов-Град: Јован Пешић, Бошко Велашевић, Благо Беговић и Божо Беговић;

за Ждробаник: Андрија Драговић и Јагош Ђуровић;
за Кочане: Милутин Поповић;
„ Мартиниће: Ђоко Ђурановић;
„ Никшић: Саво Весковић, Атанасије Вељовић, Петар Дубљевић, Радосав Николић и Христина Ђуковић;
за Озриниће: Никола Поповић;
„ Острог: Илија Мијушковић;
„ Риђане: Игњат Крњевић;
„ Стабна: Радоје Радојичић;
„ Ускоке (Боан): Богдан Церовић;
„ Пећ: Лука Булатовић, Симо Шуговић и Даринка Чукић;
за Гораждевац: Никола Кастратовић;
„ Плав: Новица Поповић;
„ Гусиње: Раде Поповић;
„ Беране: Мираш Дабетић, Милош Бакић и Милан Поповић;
за Ђурђево: Ступове: Томо Јоксимовић и Периша Пајковић;
за Буче: Александар Поповић и Љубомир Неђић;
за Доњу Ржаницу: Вукајло Девић и Јеремија Бојовић;
за Заград: Спасоје Бутрић;
„ Бијело Поље: Никола Нишавић, Филип Дедић и Милутин Дабетић;
за Расово: Милета Ј. Поповић;
„ Шаовиће: Јоксим Јоксимовић;
„ Рожај: Драгутин Јоксимовић;
„ Павино Поље: Миле Перуничић;
„ Пљевље: Прокопије Шиљак и Мило Гломазић;
за Илино Брдо: Михаило Драгашевић, „ Боланиће: Ристан Павловић.

Број 2527. Из канцеларије Кр. Министарства Просвјете и Црквених Послова од 12. јуна 1914. год. — Цетиње.

— Ријешењем Госп. Министра Финансија и Грађевина од 12. јуна ове године број 6916, а на основу члана 15., у вези с чланом 21. тачка 1., закона о чиновницима грађанског реда, оглашена су мјеста за упражњена: Радуну Радоводства; и помоћницима књиговође истога Рачуноводства, Божидару Мариновићу, Беши Бешићу, Лабуду Ђурашковићу, Николи Ш. Поповићу и Ђорђи Радуловићу.

Број 6916. Из канцеларије Државног Главног Рачуноводства Кр. Министарства Финансија и Грађевина, 12. јуна 1914. год. Цетиње.

— Господин Министар Унутрашњих Дјела рјешењем својим од 10. овог мјесеца број 6912., а на основу члана 15. закона о чиновницима грађанског реда, огласио је за упражњено мјесто Шака Кусовца, писара капетаније љуботинско-

грађанске, пошто исти у одређеном року није предстао на дужност.

Број 7188. Из канцеларије Управног Одјела Министарства Унутрашњих Дјела. Цетиње, 14. јуна, 1914. године.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Г. Ото, аустро-угарски министар, отпутовао је на краће одсуство, повјеривши отправништво послова секретару г. Егеру де Мелвалду.

— Италијански министар, г. Маркиз Негрото Камбиазо пошао је у иностранство. У одсуству г. Министра, обављаће послове у својству отправника послова, г. маркиз Патерно.

— Услед озбиљне болести, г. Евгенијадес, овдашњи грчки министар, отпутовао је у иностранство на лијечење.

ТЕЛЕГРАМИ

Љетовање Краља Петра

Биоград, 11 јуна

Вијести из Солуна о тобожњем путовању Краља Петра у Битољ, Велес, Охрид и друге вароши, апсолутно су фантастичне. С тога су исто тако лажне колико и злобно измишљене вијести које су у вези с њима; да је полиција предузела изузетне мјере ради тога путовања и да хапси сумњиве Бугаре, водећи их у Биоград под оптужбом да су образовали револуционарне чете. — Биоградски Пресбиро.

Биоград, 11 јуна

Краљ Петар отпутоваће у Врањску Бању, на путу између Ниша и Скопља. Тамо ће провести љето. — Биоградски Пресбиро.

Распуштање Српске Скупштине

Биоград, 11 јуни

Г. Протић, министар унутрашњих дјела, прочитао је у Скупштини краљевски указ којим се Скупштина распушта и расписују нови избори за 1. (14) августа. Нова Скупштина сазваће се почетком септембра. — Биоградски Пресбиро.

Краљевић Александар заступа Краља Петра

Биоград 11 јуни

Краљ је отпутовао у 1 час послје подне за Врањску Бању.

Прије свога поласка Краљ је потписао указ којим повјерава краљевску власт, за вријеме свога одсуства из пријестонице, наследику Александру. — Б. Пресбиро.

Биоград, 11 јуни

У нарочитом издању, званичне „Српске Новине“ објављују краљеву прокламацију: „Спријечен болешћу да вршим кроз неко вријеме краљевску власт, наређујем, на основу члана 69. устава, да, док се будем налазио на лијечењу, Пријестолонаследник Александар влада у моје име. И у овој прилици, препоручујем моју драгу отаџбину заштити Свемогућег. Дано у Биограду 11 јуна 1914. Петар.“ Прокламацију су премапотписали сви министри.

Краљ је отпутовао у један час послје подне за Врањску Бању. Ово је први пут да Краљ Петар,

полазећи на лијечење у српске бање, предаје Пријестолонаследнику Александру краљевску власт. — Бечки Кор. Биро.

Биоград, 12. јуни

Пресбиро је овлаштен демантовати најкатегоричније вијест која је протурена у иностранству, о тобожњој абдикацији Краља Петра у корист Пријестолонаследника Александра. Као што смо јавили, Краљ је отпутовао у Врањску Бању и повјерио краљевску власт, за вријеме свога одсуства из пријестонице, Пријестолонаследнику. Ништа није дало повода за једну такву фантастичну вијест, јер није први пут да принц Александар преузима краљевску власт; није први пут да се то дешава, као што није првина да су циркулисале овакве лажне вијести о абдикацији. — Биоград. Пресбиро.

Биоград, 12 јуни

Пресбиро пред устрајношћу са којом се држи вијест у иностранству о тобожњој абдикацији Краља Петра у корист Пријестолонаследника Александра, још једном демантује ову фантастичну вијест, изјављујући да је дописник Рајтерове Агенције послао свој телеграм прије него што је контролисао ту вијест на надлежном мјесту. — Биоградски Пресбиро.

Српско-бугарски инцидент

Биоград, 11 јуни

Кондуктер воза у којему се налазио краљ Фердинанд, враћајући се за Софију, пензионисан је смјеста, што је стављено до знања бугарској влади која је изјавила да се задовољава с ријешењем. Овим поводом донесена вијест у неким листовима да је Краљ Фердинанд био инсултиран у Пироту, проста је измишљотина, тим више што се за присуство краља Фердинанда у возу није ни знало током цијелог путовања. — Биоградски Пресбиро.

Српске финансије

Биоград, 9 јуни

Вијести објављене у иностранству штампани да су извјесна страна тржишта одбила бонове српске државне облигације, — апсолутно су лажне и измишљене у циљу да створе неповјерење према српским хартијама. — Биоградски Пресбиро.

Конкордат Србије с Ватиканом

Рим 12 јуни

„Giornale d'Italia“ објављује јуче текст србијанског конкордата с Ватиканом. У Србији се установљује једна црквена провинција, која се састоји из биоградске архидијезе и скопљанске дијецезе. Архиепископска плата је 12000 и додаток 4000 динара. Свештенство ће полагати заклетву послушности и вјерности краљу. Дефинитиван избор вршиће влада, а што се тиче црквених ствари, свештенство ће зависити искључиво од Ватикана. У Биограду се отвара семинар који ће влада издржавати; српски језик је обавезан. На непокретна имања плаћаће се порез. — Нарочити извјештај

Рим, 12 јуни

Српски посланик у Паризу, г. Веснић, који је био делегат приликом ових преговора, био је представљен Папи који је благословио

читав српски народ. Г. Веснић ће у суботу отпутовати у Париз. — Нарочити извјештај.

Примирје?

Драч, 8 јуни

Четири хоће пошли су усташима да их позову да се покоре. Усташа су изјавили да би признали књаза, и тражили су да им се дозволи примирје од два дана. Примирје је одобрено под условима да даду таоце. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 9 јуна

Општи положај изгледа нејасан. Усташа би закључили мир, али траже да им се остави оружје и даде потпуна амнестија. Пошто неће да даду таоце, покушаји измирења чини се да су пропали по њиховом мишљењу. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 10 јуни

Књаз је 8. о. м. на тражење усташких вођа, одобрио примирје од два дана. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 13 јуни

Поводом писмене молбе усташа, послано је изасланство у Шијак да започне преговоре. Изасланици су с њима имали необавезне разговоре и вратили се у Драч. Сјутра ће опет поћи у Шијак. Примирје је продужено до 12 јуна у јутро. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 12 јуни

„Gornale d' Italia“ примио је овај телеграм из Драча:

У 11 часова пошли су Јусуф Амди, Фортучи, Сотис, бискуп Качори, Сеид ага и Етем ефенди да се у подне састану с усташима. Нијесу постигли никаквог резултата. — Нарочити извјештај.

Рим, 13 јуни

„Messaggero“ јавља да су усташа одбили приједлоге за мир и да траже да књаз Вид остави Арбанију, пошто је његовом кривицом изазван вјерски и грађански рат. Изасланици вратили су се разочарани у Драч. — Нарочити извјештај.

Владине трупе потучене

Драч, 10 јуни

Према вијести коју је примила холандска команда синоћ, чете које су долазиле с југа, свега око 1000 људи, имале су огорчену борбу с усташима код Карабунара и Лушнице. Око 600 владиних људи одбачено је и потиснуто према Фиери. Бечки Кор. Биро.

Пад Елбасана

Драч, 11 јуни

Усташа су освојили Елбасан. Владине трупе, са два официра, заробљене су. — Бечки Кор. Биро.

ПОДЛИСТАК

Епилог анкети о дијалектима*

Послије XXX. мишљења, које је по предмету наших „дијалеката“ објављено у Срп. Књиж. Гласнику, сувишно је чекати XXXI. мишљење.

Неоспорно је, да је цио проблем истављен насилно. Да му није претходило једно случајно предавање, никоме не би ни пало на памет да о том предмету расправља.

Сама пак анкета, поведена без потребних ограничења и без сталне платформе, разлила се у суђење по импресијама и навикама. Од еластичног начела „мени се чини“ и „мени се свиђа“, прешло се на нумерус екавских глава, екавске штампариие и њихову продукцију, на државно-правне границе, политички футуризам, азбуку у 3 вјере и 5 државних администрација, српску војску од 3 позива и — кумановске топове. (Један „мишљеник“, нашим футуристима конгенијалан, само што не рече, да је и српска артиљерија у оба рата говорила — екавским нарјечјем!)

Да је анкета руковођена с и мало дисциплине, она би се послјије изјаве г. Новаковића задржала само на изговору гласа Ћ, и ту би цио проблем стао, јер би се утврдило, да се дијалекти форми-

Освојење Берата

Драч, 13 јуни

Вијести са југа неповољне су. Увјеравају да је Берат пао. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 12 јуни

Новине јављају да је Берат узет од усташа. — Нарочити извјештај.

Рим, 13 јуни

Берат и Фиери у рукама су усташа. Исмаил Кемал позвао је становништво да шаље добровољце у Валону. Команду ће преузети Евди бег Влора. — Нарочити извјештај.

Арбанашка флота

Драч, 9 јуни

Пароброд „Херцеговина“ бомбардовао је ноћас усташке позиције код Каваје. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 13 јуни

Друштво „Далмација“ протестовало је против злоупотребе пароброда „Херцеговина“ у ратне сврхе. — Нарочити извјештај.

Пренк Биб Дода

Драч, 12 јуни

Агенцији Стефани јављају из Драча да је 10. о. мј. у вече Пренк Биб Дода био потучен и заробљен, али пуштен иза тога на часну рјеч. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 10 јуни

Пренк Биб Дода је у вече протјерао непријатеља и пошао напријед. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 12 јуни

Полузванична „Трибуна“ потврђује да је Пренк Биб Дода био заробљен и да је пуштен на бесу. — Нарочити извјештај.

Рим, 13. јуна

Агенцији Стефани јављају из Беча да се јуче Пренк Биб Дода вратио с малим бројем својих људи у Скадар, бојећи се устанка скадарских муслимана. — Нарочити извјештај.

Скадарски гувернер у Драчу

Рим, 12 јуна

У Драч је стигао пуковник Филиппс да реферише о стању у Скадру и о Пренк Биб Доди. — Нарочити извјештај.

Страх у Драчу

Драч, 13 јуни

Свијет у Драчу врло је узнемирен, пошто стање није нимало јасно. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 12 јуни

Настављају се послови око одбране Драча. — Нарочити извјештај.

Одлазак осумњичених Италијанаца

Рим, 12 јуни

Данашњи телеграми кажу да су Кастолди и пуковник Мурикио от-

рају на широј лексичкој и граматичкој основи.

Како се у појединим крајевима Енглеске и Америке изговара глас th, то може да буде занимљиво, али не мора стварати одмах и питање, је ли сваки тај изговор већ и нови дијалекат.

Глас Ћ у своја два изговора, јужном и источном, не може доводити у питање јединство нашег књижевног језика. Хоће ли се који Србин или Хрват више или мање помучити док постане писмен у једном од два или у оба изговора, о томе тек наука не треба да води рачуна.

Подвојеност у погледу слогова е и ије (је) одговара, у осталом, и природи наше народне масе, а не смета ни књижи ни науци ни културном јединству (Гундулић, Његош, Вук, Даничић, Мажуранић, Љубиша и т. д.).

Потешкоћа у писању тога гласа — ако о потешкоћама треба у опште и говорити — настала би за екавске и ијекавске масе само онда, кад би један од ова два изговора постао свима заједнички.

Оба пак изговора имају својих, да тако речем, менталних и динамичких особина: док је у источном изговору представљена наша лирска њежност, дотле је у јужном оличена наша херојска епика. Без јужног говора наш би језик био непотпун: особине јужног и источног говора не дивергирају него конвергирају, представљајући у јединству језичном снагу нашег стваралачког генија.

Водити борбу о супремацији самогласника е, значи порећи народну традицију и доћи у контрадикцију с јуначком нар.

путовали из Драча. — Нарочити извјештај.

Италијански министар у Драчу

Рим, 12 јуни

Данас је у Скупштини управљено питање на министра иностраних дјела односно опозивања италијанског министра у Драчу Алиотија, поводом писања аустријске штампе. — Нарочити извјештај.

Арбанашка жандармерија

Рим, 13 јуни

Половина арбанашке жандармерије дезертирала је, а друга половина је заробљена. — Нарочити извјештај.

Грчка флота

Вашингтон, 11 јуни

Сенат је одобрио продају ратних бродова Грчкој. — Бечки Кор. Биро.

Атина, 12 јуни

Увјерава се да је грчка влада купила шест дестројера (брзих контрторпиљера) и 4 подморска брода. — Бечки Кор. Биро.

Атина 14 јуни

Ради повећања флоте и великих поморских маневара који ће почети идуће недеље, седам класа поморских резервиста позвани су на војну дужност. — Бечки Кор. Биро.

Судар у ваздуху

Беч, 8 јуни

Код Беча се сударила у ваздуху једна ваздушна лађа са једним војним аеропланом. Настала је страшна експлозија. Ваздушна лађа се запалила и пала заједно с аеропланом са висине од 400 метара. Девет официра са ваздушне лађе и са аероплана погинули су. — Бечки Кор. Биро.

Аустро-угарски пријестолонаследник у Сарајеву

Сарајево, 13 јуни

Надвојвода Франц Фердинанд стигао је на Илићу да изврши преглед маневара. Дочекан је одушевленим овацијама. — Бечки Кор. Биро.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Дvorsка жалост у Биограду. Њ. В. Краљ Петар наредио је да Двор у Биограду буде осам дана у жалости поводом смрти благопокојног Великог Војводе од Мекленбург-Стрелица.

Министар у инспекцији. Г. Саво Вулећ извезао се 8. овог мјесеца на аутомобилу преко Ријеке, Подгорице и Тузи до под Хум (пристаниште на Хумском Блату), а одавде свратио на Плавницу и исти дан се преко Подгорице и Ријеке

пјесмом, Османом, Горским Вијенцем и Ченгић-агом.

Нека се према томе оба изговора паралелно развијају, јер се тиме појачава снага цијелога језика.

Нашем културном и књижевном јединству не може сметати ни глас Ћ ни двије азбуке, као што му не сметају ни три вјере ни двадест провинцијалних имена. Осјећа ли њемачки народ какав застој откад се паралелно служи готицом и латиницом?

Који Европљанин може да зазира од једне међународне азбуке? Који то Срби нијесу Европљани?

Док се православни Словени служе старославенским црквеним књигама, а Хрвати, католици, војују с Римом за глаголицу, коме од нас смије и може бити грађанска ћирилица сметњом, препоном или неприликом?

Није опасност у знању него у незнању. А, ево, што може стварно и формално да смета српско-хрватском књижевном јединству:

а) неједнака научна терминологија и б) неједнак правопис.

Мени не смета глас Ћ у читању српске или хрватске књиге, него лексикална грађа и дух самога излагања. Наука се у српском и хрватском дијелу нашег народа развија без икаква јединства, стварајући уједно засебан језик у јојединим својим областима. Модеран човек долази на тај начин до фаталне одлуке, да баци до сто ђавола све српске „умали-

повратио на Цетиње. Г. Министар је овом приликом учинио изненадну инспекцију у свијема надлештвима која су под његовом управом на Ријеци, у Подгорици, Тузими, Голубовцима и Плавници. Уз пут се г. Министар увјерио, да је љетина свуд у крајевима, преко којих је прошао, одлична. У Зети је у велико отпочела жетва озимских жита.

Аванс од 3 милиона. На основу великог зајма од 40 милиона, Краљевска Влада је ових дана закључила понован предујам од 3 милиона франака који ће одмах бити стављени на расположење Министарству Финансија. С овом сумом исплатиће се остатак неисплаћене реквизиције. Предујам су дале Париска и Холандска Банка у Паризу и Источно Трговачко Друштво у Милану.

Матура. Јуче су завршени испити зрелости на овдашњој гимназији. Приступило је матури 8 кандидата и сви су положили испит.

Нови путеви. Отпочело је грађење новог колног пута од Колашина до Бијелог Поља. Инжињери трасирају мрежу и осталих нових путева који ће везати старе крајеве са новоослобођенима.

Статистика радња на Цетињу. Извршеним пописом радња на Цетињу од стране општинске Управе, утврђено је да има свега 170 самосталних трговачких и занатлијских радња, не рачунајући ту новчане заводе и осигуравајућа друштва, и оне који без икакве дозволе раде.

Према појединим врстама заната и трговине има свега радња:

1. Занатских: месарских 13; пекарских 12; ашијских 3; обућарских 12; столарских 5; терзијских 13; ламарских 2; ковачких 2; коларских 2; берберских 5; фотографских 3; предузимачко-грађевинских 3; сајлијских 3; лимарских и лимарско-механичких 2; механичарско-гвожђарских 2; седларска 1; златарска 1; посластичарских 2; кобасичарска 1; „фабрика“ соде 1; штампарска 1.

2. Трговачких: кафанских (два хотела) 49; манифактурних 12; мјешовитих 4; колонијално-деликатесних 5; гвожђарско-стакларска 1; књијарских 2; депо-пића 6; депо дрвенарије 3.

Власника радња има свега 148, мање дакле 22 него што је радња, а разлог је тај што неки имају по 2—3 радње.

Власници радња су: 1. По народности 118 српске, 19 арбанашке; 3 чешке; 2 грчке; 1 хрватске; 1 словеначке; 1 турске; 1 бугарске; 1 француске; 1 талијанске.

2. По држављанству: 112 црногорских држављана; 12 арбанашких; 12 аустријских; 5 турских; 1 србијански; 1 француски; 1 талијански; и 1 бугарски.

Пописом се утврдило да је само један дио власника фирме протоколисао, и да само неколицина воде трговачке књиге, што свакако није за похвалу и корист њих самих, не говорећи о штети коју држава отуда има. Осим тога утврдило се да 24 њих воде радњу без икакве дозволе или са једном дозволом више врста трговине, те ће такве несумњиво постићи законске посљедице.

Српски Соко на Цетињу. Српски Соко на Цетињу прославиће први пут своје крсно име Видов-дан 15. јуна 1914. по овом програму:

Прије подне: У 9½ сати збор свих одјељења у свечаној униформи у Соколани, као и осталих неуниформисаних чланова,

теље“ и хрватске „чимбенике“ па да науку прати на туђем језику, јер му је он — horribile dictu — разумљивији и пријатнији!

Имамо два Универзитета, двије Академије и двије Матице, па се нико још не сјети, да сазове један конгрес за српско-хрватски језик, који би, радећи у својим перманентним одборима, ослободио нашу науку, књижевност и штампу од жалосног језичног застрањивања.

У недостатку живог и здравог друштва за српско-хрватски језик и једног озбиљног часописа, који би наши филолошки факултети издавали, нема збора да би конгрес за српско-хрватски језик и правопис био најјача стварна добит по нашу савремену науку и просвјету.

Можда би такав један конгрес одвратио и наше Академије, да се не губе у књижевно-историјским конструкцијама и безграничној лексикографији и дијалектологији.

С овим нека се сахрани на вјечни починак авантира наших „дијалеката“, која се зачела у доколици „упоредне“ књижевности и дријемежу једног зимског предавања.

На Цетињу, 25. априла 1914.

Душан С. Ђукић.

*) Поводом анкете у „Српском Књижевном Гласнику“ које нарјечје да се усвоји у српској књижевности: источно или јужно?

одакле ће се заједнички поћи, са војном музиком на челу, на гробове умрлих ратника, гдје ће се одржати помен палим српским борцима у Косовској битци, и борцима који падоше за освету Косова. Соко се затим повраћа у Соколану, гдје ће се извршити црквени обред сечења славског колача. Подстарјешина, брат Данило Дракулић одржаће предавање о значају Сокола код словенских народа.

Послије подне: У 3½ сата збор свих одјељења у свечаној униформи у Соколану, као и остале браће чланова, који нису униформисани, а хтели би учествовати у свечаној поворци.

У 4 сата свечана поворка на челу са војном музиком, полази од Соколане улицом која води к Балшића пазару; наступа право улицом Баја Пивљанина и скреће поред Држав. Штампарије; пролази улицом Зетском и Катунском до парка Њ. Кр. В. Престолонашљедника; пролази поред овога и кроз парк Њ. В. Краља Господара; излази код Његова Двора; пролази поред истога и наступа право улицом Катунском на вјежбалиште. У 5 сати извађа се:

„Први јавни час“ пред Војним Лаботоријом овим редом:

1.) Вјежбе са заставицама, изводи млађи соколски подмладак; 2.) Слободне вјежбе, изводи старији соколски подмладак; 3.) Вјежбе са палицом, изводи I-во и II-го Одјељење; 4.) Вјежбе на разбоју, изводи посебно одјељење; 5.) Скок одбојем, изводи посебно одјељење; 6.) Пирамиде; 7.) Српске слободне вјежбе, изводи I-во и II-го одјељење уз пратњу Војне Музике.

Улазне цијене: Поједина мјеста у дипломатској и министарској ложи П. 10.—; Први ред столица П. 3.—; Други ред П. 2.—; Стајање П. 1.—; Баџи П. 0.50.

У 8½ сати у вече у Зетском Дому свечана представа: Бој на Косову, трагедија у 5 чинова од Јована Суботића, уз добровољно учествовање г-ђе М. Вучићеве и г-ђе С. Толар.

Улазнице могу се добити 12., 13., 14. и 15. код књижаре Рајнвајна на дан свечаности од 3 сата послје подне на каси код вјежбалишта.

Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

„Учитељско Удружење Подгоричке Околине“. 8. јуна о. год. одржало је „Учитељско Удружење Подгоричке Околине“ свој скуп у згради основне школе у Подгорици са утврђеним дневним редом.

Овом приликом у смислу друштвеног правилника, који је надлежна власт одобрила, приступило се избору сталне управе удружења, у коју су ушли:

За председника г. Филин Протић; за потпредседника г. Мићо Вукчевић; за благајника г-ђа Ђорђина Поповићка; за књижничара г-ђица Наста Бошковићева; за дјеловођу г. Јован Ђетковић.

У Књижевни Одбор изабрати су г. г. В. Дракић, М. Вучинић, Д. Грујић, М. Петровић и М. Ђукић.

Редовни идући скуп одређен је за 7. септембар о. г. у Подгорици, којом ће приликом сваки члан поднијети по једно угледно предавање.

Друштво Св. Владимира. Светије цијељи није се могло замислити, него ли што је себи поставило ово друштво: *бригу о сирочади погинулих јунака на Бардањолту и Тарабошу*. А да је тим одговорило и народном расположењу и осјећању, имали смо већ и лијепо доказ. Прије него ли се ово друштво установило, г. Ђуро Ст. Ђурић с Каменара у Боци Которској а сада велетржац у Асунциону (јужна Америка) сјетио се наше сирочади и послао своје брату Душану један чек на франка 692.50 на горњу сврху. Г. Душан незнајући још за друштво Св. Владимира, тај чек је упутио на г. др. Ј. Томановића, да ту своту преда дотичном одбору, ако постоји; ако не постоји, да раздијели по својој увиђаности. Г. Томановић је чек одмах промијенио код Црногорске Банке у перпера 661.34, и ову своту предао овоме добротворном друштву које заслужује помоћи како материјално тако и са моралне стране сваког доброга Србина.

Пок. Лазара Перова Пејовића, који је погинуо на Широком Вису, уписао је брат његов Филип из Цеклина за утемељача друштвенога с прилогом од 100 перп.

Г. Д-р Милош Стратимировић, адвокат из Беча, приложио је друштву 10. перп. Управа друштвена најтоплије благодарно племенитим прилагачима.

Фонд сиромашних гимназијалаца. Фонд сиромашних гимназијалаца на Цетињу приложио је преко Црногорске Банке г. Д-р Михајло Пујић, проф. универзитета у Њујорку, 800 перп.

Управа Велике Државне Гимназије изјављује у име фонда племенитом прилагачу најтоплије благодарност.

Добротвор. Г. Саво Милуновић приложио је фонду сиромашних ђака цетињских осн. школа десет перпера и тим уписао свог пок. оца Јована за члана добротвора поменутог фонда, на чему му управа школа најтоплије благодари.

Одбор за припомоћ Црвеном Крсту балканских држава у Сплету. Овај одбор објављује да је свега скупио перпера 54.110.48, од чега је послано:

Црној Гори: Послано Црвеном Крсту на Цетињу П. 18.000; послано истом 1000 покривача 8.733.30; послато спљетским лијечницима за бандаже 891.30; потрошено за болничаре у Црној Гори 718.28; припомоћ за лијечење Црногораца у Сплету 1.511; дио малих трошкова 146.12. Свега перпера 30.000.

Србији: Послано Црвеном Крсту у Биограду П. 11.000; припомоћ за лијечење у Сплету 753.50; дио малих трошкова 246.50. Свега перпера 12.000.

Бугарској: Послано Црвеном Крсту у Софији П. 7.000; послано Принцезама Еу-доксији и Надежди у Софији 3.000; дио малих трошкова 110.48. Свега П. 10.110.48.

Грчкој: Послано Црвеном Крсту у Атини П. 2.000. Свега П. 2.000.

Предсједник—Благајник,
Винко Каталинић.

† Прото Јово Вукојичић. У времену када је навршавао педесет година свештеничке службе, божја је воља одредила да се упокоји и пресели у вјечност стари и уважени прото Јово Вукојичић, сабрат манастира Св. Тројице код Плеваља. Уважени старац сахрањен је 31. маја, ове г. Опијело су извршили шест свештеника, а у присуству оvd. војних и грађанских власти, ученика-ца оvd. гимназије и основне школе са г.г. наставницима-цама, и великог броја грађанства вароши Плеваља, чије је присуствовање и изјаве саучешћа засвједочило заслуге и врлине покојниково. Упокојени старац, педесетогодишњи служитељ Божијег Олтара, био је неуморни радник у цркви и народу. Чувао је и очувао вјеру и име свом народу, у дужности тачан и исправан, одликујући се скромношћу и побожношћу, и као што рече свештеник Марко Поповић, у свом опроштајном говору: „Нема тога који ће казати, да га је стари прота увриједио.“ Вјечан му помен!

† Јово Кадича. У Котору је преминуо тамошњи угледни грађанин Јово Кадича, почасни предсједник и дугогодишњи хоровођа српског пјевачког друштва „Јединства“. Покојник је био одликован Даниловим Орденом. Вјечан му помен!

Прилози за гимназијску зграду у Беранима. Одбору за подизање гимназијске зграде у Беранима приложили су у перперима:

Г. г. Прото Јосиф Бојовић 100; Аци Ацо Никшић трг. 50; Милан Поповић, управ. осн. црк. 30; Мехмед Ђечевић, трг. 25; Љубо Зечевић, учитељ 20; Секуле Шћекић, трг. 8; по 5: Милован Весковић, Јако Куч; по 4: Јосип Миливојевић и Бацо Куч; Леко Јовановић 3; по 2: Леко Саи-чић, Благо Ђурашковић и Лука Ристић; Симо Томић 1.

Гл. Одбор изјављује свима приложницима своју топлу благодарност.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Прослава „Зоре“. Српско академско друштво „Зора“ уз братско судјеловање: хрватског академског друштва „Zvonitir-a“, словеначких академских друштава: „Slovenije“, „Save“. „Kluba Jugoslovanskih Akademikov“ и српског муслиманског академског друштва „Звјезда“ — прославља сутра на Видов-дан 15 и 16 јуна 1914. г. своју педесетогодишњицу. Програм прославе је овај:

Недјеља 15./28. јуна прије подне: у 10 часова, предсједник „Зоре“ отвара свечану сједницу. Избор почасног предсједништва. Поздравни говори изасланика.

Г. Марко Трива abs. phil. чита реферат о „Историји Зоре“.

Г. др. Анте Тресић Павичић, народни посланик на царевинском вијећу, говори о „Будућности Југословенства“.

По подне: у 9 часова концертно вече са игранком, уз судјеловање г-це Павле Вахкове оперне певачице, Праг; г. Петра Стојановића композитора и виртоуза на виолини; г. Паје Банца оперног пјевача; г. Велимира Дозеле, виртоуза на клавиру, и југословенског академског хора. Диригент г. М. Кухарски stud. mus.

Понедјељак 16./29 јуна по подне у 4 часа свечана академија на којој ће предавати:

Г. Др. Војислав Јовановић, доцент биоградског универзитета, о „улози омладине у културном животу српског народа“;

Г. др. Иван Пријатељ књижевник, о „модерној словеначкој поезији“;

Г. Милан Марјановић књижевник, о „улози омладине у културном животу хрватског народа“. — У 9 часова банкет.

Скуп чешких љекара и природњака. Пишу нам из Прага:

Ових дана био је у Прагу на окупу V скуп чешких љекара и природњака. Број конгресиста превазишао је 900 учесника. Као гости дошли су Руси, Пољаци и нарочито Срби. Између осталих помену-

ћемо професоре др. Ј. Цвијића, др. Ердељановића и др. С. Тројановића из Београда, који су били предмет опште пажње.

Интересантно је да је овог пута уведена као сасвим нова група конференција о „Војној Медицини“, у којима је, по одобрењу војничких кругова Аустрије, узео учешћа и велики број виших официра и војних љекара. Они су нарочито дошли да студирају материјал, који су у томе погледу скупили чешки љекари за вријеме балканског рата.

Између многобројних предавања био је и лијеп број предавања о Црној Гори. Треба да их овдје наведемо:

Др. Ердељановић: Почетак племена у Црној Гори; Др. Тројановић: Како се српски народ бранио од Арбанаса и Турака (особито из околине Пећи и Ђаковице); Јосиф Роклена: Нови материјал из ботанике у Црној Гори; Др. Е. Рихлик: Војно-хируршка искуства из Црне Горе и Биограда; др. Јирасек Арн.: Ране у стомаку у црногорско-турском рату; Др. Јос. Паздарник: Администрација и организација љекарске службе у Црној Гори за вријеме рата.

Др. Ч—и.

Грађа за Историју Пошта у Црној Гори. Свјетски Поштански и Телеграфски Савез биљежи се као велики догађај XIX вијека; отада пошта и телеграф нема тијесних граница, нити на путу сметња. Благодети Савеза осјетио је цио свијет. Због тога, код културних земаља и онолика пажња насипрам тих установа, чији је ход и упоредан с културом.

Огромни значај тих институција учинио је, те поједине поштанско-телеграфске администрације, уз много друго, издају и своје годишњаке, који нас, индиректно, уводе и у развој самијех земаља. Историја пошта и стоји у најтјешњој вези с историјом и еволуцијом цивилизације.

Радећи у својој струци, пратио сам овај развој код нас и од подуже времена прибирао материјал за историју поштанско-телеграфски и телефонске установе у Црној Гори.

Да би, пак, моје старање што боље успјело, те дало што вјернију слику развијања речених установа, овиме најљудније молим све колеге, а тако и све друге познаваоце предмета, у унутрашњости и на страни, да би ме помогли са податцима које би о томе имали. Молим их да пошљу податке што прије, макар и несређене, а ја ћу их сређивати према модерним принципима, који су усвојени за сличне радове.

Нарочито се обраћам савременицима кад је код нас увођена пошта и телеграф, јер њихово памћење могло би најбоље накнадити оскудицу писмених извора из оног времена.

У књизи ћу донијети имена све оне госпоне која на тај начин помогну овај, код нас тако потребни и корисни рад.

Цетиње, 14. јуна 1914. год.

Перо Ђ. Шлох, шеф админ. одсјека поштанско-тел. одјељења.

Летопис Матице Српске. Изишла је 298 књига Летописа с овом садржином: 1. Милутин Јакшић, Автономни проблеми. 2. Милета Јакшић, Пјесме. 3. Марко Лазаревић, Порука, пјесма. 4. Др. Јован Радонић, Политички и културни развој модерне Хрватске (II). 5. Културни преглед. М. М. Косић, Ојдање рађана у свјетлости науке (II). 6. Позоришни преглед. Ст. Пармачевић, Хрватско Зем. Казалиште. 7. Књижевност. Оцене и прикази: Бр. Лазаревић, Пјесме Милут. Бојића; Др. Јован Радонић, Слободан Јовановић, Уставобранитељи и њихова влада; М. М. Косић, Gu-seppe Sanarelli, Tuberculosis et evoluzione sociale; Др. Емил Поповић, Перија, D. Arnold, Töbtermelés. — Биљешке. Р., Историја. (срп. катол. црква — Правек словенски) = Старине С. Archaeologiai értesítő — Умјетничке резбарне у срп. цркви коморанској — Турски споменици из Биограда у Угарској — Култура. (М. М. К. — Das Jahr 1913 — М. М. — О праву књижевника и умјетника) М. Ш., Књижничарство (Каталог свих журнала) М., Исељавање (сеоба у Србију) — Нове Књиге. 8. Гласник. Др. Тих. Остојић, Прва пјевачка слава Срба пјевача. Св. Баница, Двадесетогодишњица професорског друштва. Др. Драг. Прохаска, Армин Павић.

Год. 1914. изићи ће у Матичину издању 6 књига Летописа (свега 42 табака) и 3 књиге Матице Српске и то: бр. 47. Буња и други из Раванграда, приповијетке Велџа Петровића, бр. 48. Шекспиров Кориолан у преводу Дра Светислава Стефановића, бр. 49. Социологија (I. дио) од Мирка М. Косића. Претплата је за Летопис: за Аустро-Угарску 6 перп. на годину, за Србију и Црну Гору 8 перп. на год. Претплата за књиге Матице Српске јавиће се доцније. Претплата се шаље Благаяници Матице Српске у Нови Сад. — Чланови Матичине добијају сва издања бесплатно. — Ко се ове године упише за члана и пошаље прву рату од 20 перп., добива сва овогодишња редовна издања.

Модерна Библиотека. Позната издавачка књижарница г. Св. Б. Цвијановића у Биограду, која ни раније није презала од издавања кад су такви потхвати, у једно мртво вријеме за српске књижевнике, изгледали сувише смјели, — наставља и даље свој посао са повећаном интензивношћу. Г. Св. Б. Цвијановић — што му само може служити на похвалу — издаје вазда ствари од вриједности, и његово свако издање представља добитак за српску књижевност. Позната је ствар колико су књижевно образовани издавачи знали унаприједити поједине књижевности и са колико захвалности им ове признају задатак који су они са разумијевањем вршили. Са таквим радом, они стоје у првим редовима покретача и спроводника нових духовних струја, и њихова имена остају нераздвојива и везана тијесном сарадњом између књижевника и њих.

По овоме што је до сада учинио, мислимо да се не варамо ако кажемо да је г. Св. Б. Цвијановић пошао трагом тих великих књижарских издавача и да ће његово име остати међу ствараоцима и сарадницима новог српског духовног покрета. Радујемо се, биљежећи ово, јер се не да замислити једна књижевност која се правилно развија без напредних издавача.

Овом приликом, истаћи ћемо само Модерну Библиотеку од које г. Св. Б. Цвијановић издао до сада десетину свезака са много смисла и разумијевања. У њој су до сада заступљени писци из књижевности српске (Ст. Сремац: „Лимунација у селу“); руске (И. А. Гончаров: Понор; И. С. Тургенев: Пролетје воде; Достојевски: Злочин и казна; А. П. Чехов: Одабране приповијетке); француске (Анатол Франс: Црвени крин; Едмон Ростан: Сирано де Бержерак; Алфонс Доде: Сафо); и норвешке (Кнут Хамсун —: Пан, и од истог писца: Викторија).

Последње двије свеске које имамо пред собом (Кнут Хамсун: „Викторија“, и Алфонс Доде: „Сафо“) поново свједоче о одличном избору и гарантују да ће „Модерна Библиотека“ кроз кратко вријеме обогатити српску књижевност и постати једним расадником културе и духа Запада.

Кнут Хамсун спада међу најбоље норвешке писце и од осталих његових колега разликује и одликује га једна природност причања, посматрања и стварања, и што не болује од досадне болести изливних „проблема“ сјеверних писаца. „Викторију“ ће читати с уживањем сви љубитељи књижевности и неће зажалити вријеме, утрошено на читање ове дирљиве и сентименталне љубавне историје. (Цијена је књизи дин. 1.50).

Други роман „Сафо“ од Алфонса Додеа сматра се између неколико најбољих романа француске књижевности. Алфонс Доде је и код нас Срба познат и превођен, али не још довољно, док не буде потпуно. Као што у Тартарену Тарасконцу у једном жанру, тако је у другом жанру Доде дао своју пуну мјеру у овом чисто париским и ђачком роману који се даде читати сваки пут кад човек има времена да се при сваком поновном читању још више заволи овај велики провансалски писац и личности које он описује са тако много хуманости, саучешћа и психологије. Ми се надамо да ће се у „Модерној Библиотеци“ срести још који пут са именом Алфонса Додеа чија дјела морају бити блиска свима цивилизованим душама.

Белгија и Балкан

Иницијативом г. г. Шарла Кортиа, предсједника Трговачке Коморе у Анверсу; Ернеста Дибоа, директора Вишег Трговачког Института и Мориса де Кока, предсједника Краљевског Географског Друштва, образовала се једна група белгијских трговаца, индустријалаца и финансијера, са задатком да организује, у септембру о. г., једно путовање у циљу економске експанзије на Балкан који тако живо привлачи пажњу европских произвађачких земаља.

Ради тога, у оснивању је Почасни Комитет у који ће ући велики број трговачких, индустријалских и банкарских личности из свих земаља.

Генерал барон Вахис, барон Делбек, бивши министар, г. г. Бегин, предсједник Белгијског Друштва за експанзију. Канон-Легран, предсједник Трговачке Коморе у Монсу, Евверартс, предсједник Удружења за Трговачко Право, као и консули Балканских Држава у Анверсу, међу којима је и турски консул, — већ су се сада примили да уђу у тај комитет.

Комитету за организацију предсједњава г. Ото Франк, наш консул у Анверсу, а секретар му је г. Валтер де Вриендт, адвокат у Анверсу, rue Conscience 46.

Путовање које ће трајати више од мјесец дана, овако је провизорно одређено: Млетци, Биоград, Софија, Цариград, Смирна, Пиреј, Атина, Крф, Патрас, Драч, Цетиње, Бар, Трст и Млетци.

Балкански консули у Анверсу већ су се ставили у везу са својим владама да из-

раде овој економској белгијској мисији да буде примљена од званичних личности и од Трговачких Комора, као и да јој се даду све олакшице.

Његош и Бранко

Пет је пута владика Раде био у Бечу. За његово виђење и познанство са Бранком Радичевићем прва три доласка Његошева у Беч немају значаја — јер тада још не бијаше у Бечу Бранко.

Владика се са Бранком могао састати тек приликом четвртога и петог свог пута овамо. Једно је било 1846—1847 а друго 1851. године. Али је, као што се види, са Бранком *пјесником*, књижевником, владика могао говорити само о прилици посљедње своје походе Беча — онда када због претешке болести, готово није ни могао говорити!

Ипак није искључена могућност да су се Његош и Бранко могли познати лично у Бечу и при крају 1846 и у почетку 1847 г. Вук Караџић бијаше у Бечу свакодневни друг Владичин, а уз Вука се могао Његошу приказати и ужи круг његове, Вукове, омладине. Само треба имати на уму да Бранко тада није имао никаквога књижевнога значаја: за његове пјесме тек ако је знао онајближи му који пријатељ. Уредник Тоша Павловић не хоћаше, у Пешти, примити ни штампати ниједне пјесмице Бранкове коју му је слао из Беча пјесник Јова Илић, чије је пјесме Павловић више цијенио, примао и штампао. Осим свега — Владика је тада у Бечу имао и политичких главобоља првога реда, а од књижевних је послава довршавао поправке у „Горском Вијенцу“ и старао се да га наштампа.

На основу свега тога ни мало није вјероватно да је Његош још 1846 не само знао добро за Бранка него му је још и нарочиту пјесму посветио.

Пјесмица, коју је у октобру 1911 године у београдској „Трибуни“ објавио један учени професор као Његошеву пјесму посвећену Бранку, и коју је по том унио и професор М. Решетар у своју збирку „Малих Пјесам“ Његошевих — за цијело ће бити само мистификација. И сам професор Решетар сумња, у осталом, у њену аутентичност.

Куд би се Бранку, прије штампања његових пјесам, могло говорити:

*Пјевче драги, Србе врли,
Искро жива ђачког круга...?!*

Куд би се још тада могло Бранку пјевати:

*У вилинском пјеваш колу
Као славуј уред луга;
Тебе за рад пјесма грли
Као небо вита дуга. —*

Дакле: материјална је немогућност да је Његош пјевао слави Бранковој у зиму 1846—1847 године.

Али рецимо да је погријешио професор Решетар што је усвојио да је пјесма „по свој прилици испјевана зими год. 1846 —1847, кад је владика био у Бечу а и Бранко тамо на наукама“, и да ту пјесму треба ставити у позније доба, када је Бранко имао литерарнога гласа, дакле 1851 године. Међу тим не може ни ово бити. Љуба Ненадовић, истина прича, да је међу онима који су тада походили Његоша, био и Бранко. Против тога немам ништа, природно је, и вјероватно је, да је све то тако: Владика је тада већ знао Бранка као пјесника; Бранко му је послао био прву књигу својих пјесам на Цетиње уз познато поетско писмо. И по томе су се сада, 1851 у Бечу, могли Владика и Бранко и лично видјети — али је Владика био тада болестан толико да је апсолутна немогућност да је могао писати пјесам а најмање ведру пјесмицу у којој ће позивати:

*Ајде, роде, колу амо,
Да јуначки појевамо;
Глас нек јечи, нек се чује,
Нек цркају љуте гује!*

Када се прочита баш Ненадовићево причање, а нарочито једна страна из важних „Успомена“ ђенерала Ђ. Стратимировића — видјеће се шта треба мислити о тадашњем стању Владичину. Он тада, у јулу, није пјевао других пјесам; и не само тада, већ је Његошева лира умукнула била још с прољећа те године...

Не! Ја тврдо држим да Његош није написао ону, и иначе *врло слабу*, пјесму Бранку Радичевићу.

Али се о некој вези између Његоша и Бранка налази нешто података у Вуковој преписци, у колико је она сачувана.

Године 1848, јануара 19, пише Вук из Беча Владици:

„Ово дана примио сам за вас из Москве 9 руских књига, које с овим писмом предајем г. Тирки. Уз ове књиге примићете и један екземпляр од пјесам Бранка Радичевића с писмом од њега. Надам се да ће вас ова књижица врло обрадовати како по ономе што је у њој тако и по ономе, чему се од Бранка још *надајти* можемо. Само кад би му било *откуда* помоћи, барем да се не брине како ће књиге штампати, јер је и за ову још дужан Јерменској штампарији сав

штампарски трошак, који износи до 200 фор. ср., а знате како се од продаје нације књига новци скупљају. Кад би се могло, он би рад једно лето, доћи да види Црну Гору и Црногорце, да би боље знао шта ће пјевати“.

Кад се лепоје уочи садржина овога писма Вукова — може ли се мислити да је владалац Његош већ на годину дана прије тога пјевао нарочиту пјесму томе ђаку! Ту Вук *тек* *приказује* пјесника Бранка; он, у ствари, моли Његоша за мало пара да се плати штампање Бранкове књиге; и, врх њега, приговара како би добро било кад би Бранко гостовао код Владике на Цетињу — онако као и Вук раније. Од свега тога ипак није било ничега... Поново питам: може ли се вјеровати да је *томе* младићу владалац Његош већ одавно прије тога пјевао у славу?! За цијело не.

Вук у истом писму још вели за Бранка: „Он је и прије преко г. Владисављевића послао на Цетиње пет овјех књижица; може бити да сте их примили прије ове“.

Које су управо послане биле ове књиге Вук не каже, ма да изгледа да је и тај пакет био упућен Владици. Да ли на продају?

Преписка није сачувана цијела. Али би било врло чудновато што се владика о Бранковој књизи пјесам одазива тек на двије недеље пред смрт, 5 октобра 1851 године, када је писао са Цетиња Вуку како је примио „с провођеним ми вашим драгим писмом двије књижице „Гусле“ превод господина професора Бранка Радичевића“. Било би чудновато — када се то не би тицало *друге* књиге Бранкових пјесам, која је те године и штампана.

Види се да се Владика и Бранко и тада *мало* познају: Бранкову књигу и тада Вук спроводи, и Владика не одговара Бранку него Вуку.

Мени се све чини да је Бранко поодавно, још чим је наштампао прву књигу, пожелио ближних и интимнијих веза са Његошем, али Владика није хитао да се тој жељи одазове. Куд би се, онда, могло мислити да ће Владика Бранку чак и пјевати!

У овом, посљедњем писму Владика даје своју оцјену Бранкове поезије. Оцјена не казује ничега, и мени се чини да Бранково пјевање није угађало Владици, није му се свиђало ни близу онако као, на примјер, Вуку, Даничићу и другима. И Његош је био лиричар, али друкчије врсте него Бранко, чија му се мека осјећајност није могла допадати. Он, наравно, не говори ни против Бранка, али и не казује ничега овим ријечима:

„Бранко је приличан пролетњему лептиру, који лети с цвијета на цвијет, он исто по запуштеној српској ливади ради“.

Послије двије недеље је владика-пјесник преминуо, а још двадесет месеци доцније умре и Бранко — обојица од једне болести, грудне.

Обојици је година 1847 означавала највећи успјех — али других и ближних сличности између ова два пјесника нема. Рекао сам у једној прилици да је *књижевна навика* задуго стављала ова два знаменита Србина једног поред другог. Тако мислим и данас. *Андре Гавриловић.*

Нови шеф француске војне мисије у Грчкој

Генерал де Виларе, стављен недавно изван свога кадра, допутовао је из Марсеја у Грчку, да замијени генерала Едуа, досадашњег реорганизатора грчке војске.

Нови шеф француске војне мисије заповиједао је, као што је познато, 79 инфантеријском бригадом у Комерсиу. Рођен у дворцу де Флоара, у Сен-Лорану, навршиће ускоро своју шездесету годину.

Генерал де Виларе одличан је војник. Изишао је међу најбољима и првима из Сен-Сири и из Ратне Школе. Одликовао се први пут у ловачкој трупи с којом је, у више махова, војевао у Алжиру; затим провео је готово четири године у француској војној мисији којој је било у дужности, прије којих тридесетак година, да реорганизира јапанску војску. Када се вратио, служио је као генерал. Као потпуковник и пуковник, постао је под-заповједник војнога кора у Марсеју и заповиједаше 88 инфантеријском бригадом. Генерал де Виларе добио је двије звјезде 23 марта 1912 и био позван да командује једном бригадом у Комерсиу.

Саобраћајне вијести

Међународна поштанска статистика

Међународни Биро Свјетског Поштанског Савеза објавио је главну поштанску статистику за 1912 годину, према примљеним информацијама појединих савезних администрација. Статистика садржи податке о институцијама и поштанској саобраћају 96 земаља, колонија и протектората, са површином од 79,4 милиона квадратних километара и 1158,3 милиона становника. Према тој статистици, број поштанских станица речених земаља и колонија износио је на крају 1912 године на 282,780 а персонала је било, округлом цифром, 1,3 милион чиновника. Број кореспонденција свију врста, обичних и препоручених, одправљених у унутрашњој и међународној служби, износио је на 30 милиарда; обичних пакета на 709,3 милиона; пошлица с означеном вриједности на 77 милиона а вриједности од 94,2 милиарде франака; поштанских упутница 834,2 милиона с износом од 36,3 милиарде франака.

Противу циклона

Служба обавјештавања о кретању циклона привремено је организована помоћу радиотелеграфских станица на обалама Мадагаскара.

Нови кабл

Између Бриндиза и Св. Јована Медовског положен је подморски кабл, који је отворен за међународну телеграфску службу.

Помрачење сунца

Астрономи предвиђају да ће бити потпуно помрачење сунца 21 августа 1914, које ће дати прилике да се огледа утицај сунчаних зракова на распрострањавање електричне струје. Многобројна опажања у том погледу била су приликом посљедњег помрачења од 17 априла 1912, али покушаји вршени са недовољно једнообразности и метода, нијесу дали резултат који наука може жељети.

Да би при новом помрачењу искористили што се највише може, Енглеско Удружење за унапређивање науке (Комитет за радиотелеграфска испитивања) израдило је план посматрања. Заинтересовани могу добити све потребне информације, како се огледи врше, од г. D. W. Eccles, University College, London W. C. *П. Ђ. Ш.*

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она г.г. претплатници, којима истиче претплата 1. јула тек. године, да изволе на вријеме обновити претплату, како не би било прекидања у пошљици листа.

Цијена је за „Глас Црногорца“ досадашња и означена је на челу листа.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Цетиње, 4. јуна 1914.

Администрација
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

Званични огласи

Објава. На основу ријешења г. Министра Финансија и Грађевина, од 4. јуна т. г., број 5575., одржаће се дана 12. јула т. г. у канцеларији Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађевина, јавна лицитација за набавку 3.300 квинтала ђумура — кокса — за огрјев извјесних државних надлештава на Цетињу.

Предаја ђумура има се извршити франко Цетиње и то: пред магазином Владиног Дома квинтала 1.500; пред магазином болнице „Данило I.“ квинтала 1.500; пред магазином Истражног Затвора квинтала 300, — гдје се има извршити мјерење.

Трошкове послије мјерења сноси Министарство. Вреће су својина подузимача и њихова тежина одбија се од количине кокса, нађене мјерењем.

Кокс има по квалитету одговарати садашњем, који се налази у магазину Владиног Дома и мора бити чист и сув.

Предаја кокса има отпочети најдаље до 20. јула, а коначно извршење 15. септембра о. г.

Подузимач је дужан на дан лицитације положити кауцију од перпера 2.500 (две хиљаде и пет стотина) у готову новцу, или папирима од вриједности, или кауцију од перпера 6.500 у непокретности.

Ко жели лиферовати горњу количину кокса може сваког радног дана у поменутом Одсјеку Министарства видјети мустру кокса и добити ближе услове.

Бр. 5575. Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађевина, 4. јуна 1914 г., Цетиње. 2,5

Објава. На основу ријешења г. Министра Финансија и Грађевина, број 5244. од 30. маја ове године, Монополски Одсјек Пореско-Царинске Управе за Управу Државних Монопола, одржаће 15. јула 1914. г., по с. к., од 9 до 11. сати прије подне у својој канцеларији јавну лицитацију за набавку жицица (фурмина) за Државни Монопол Краљевине Црне Горе, а за 1914, 1915, 1916 и 1917. годину.

Прије лицитације, лицитанти полажу кауцију од 30.000 (тридесет хиљада) перпера у готову или у хартијама од вриједности.

Услови за ову набавку могу се видјети за вријеме канцеларијских часова у канцеларији потписаног Одсјека.

Лицитанти су дужни поднијети потписаном одсјеку мустре до закључно 30. јуна о. г., које ће се анализирати, и на мустре чији квалитет буде анализом оглашен за добар, моћи ће се лицитирати. Лоши квалитет мустара искључује се од права учествовања на лицитацији. Уз мустру (по четири кутије) лицитант полаже перпера десет на име трошкова за анализу.

Управа Државних Монопола задржава себи право, да не уступи ову набавку, ако јој понуђена цијена не буде повољна.

Број 5245. Из канцеларије Монополског Одсјека Пореско-Царинске Управе, 30. маја 1914. године, Цетиње. 4,6

Avis. Vu la décision de Monsieur le Ministre des Finances et des Travaux Publics, № 5244 en date du 30 mai a. c., la Section des Monopoles de l'Administration du Fisc et des Douanes représentant l'Administration des Monopoles d'Etat, attribuera le 15 juillet 1914, vieux style, de 9 à 11 heures matin, en ses bureaux, par adjudication publique, la fourniture d'allumettes pour l'Administration des Monopoles d'Etat du Royaume de Monténégro, durant la période de 1914, 1915, 1916, et 1917.

Les soumissionnaires sont tenus à déposer, avant l'adjudication, un cautionnement de 30.000 (trente mille) perpers en espèces ou en titres de valeur.

Pour les conditions concernant l'attribution de ladite fourniture, s'adresser à la Section susmentionnée aux heures du bureau.

Les soumissionnaires doivent soumettre, à la Section soussignée, avant l'échéance du 30. juin a. c., leurs échantillons pour y être analysés. Seuls échantillons prouvés satisfaisants à l'analyse, seront admis à l'adjudication; ceux de mauvaise qualité seront exclus d'autorité. Joindre aux échantillons (quatre boîtes) 10 (dix) perpers à titre des frais d'analyse.

L'Administration des Monopoles d'Etat se réserve cependant le droit de ne pas adjudger ladite fourniture si le prix offert ne lui convient pas.

№ 5245. Section des Monopoles de l'Administration du Fisc et des Douanes, 30 mai 1914 à Cettigné. 4,6

Стјечај. Санитетском Одјељењу Кр. Министарства Унутрашњих Дјела потребни су **четири марвена лекара**. Годишња је плата свакојему понаособ по (3.000 перпера).

Претензије имају Срби на остали Словени, а ако неби било ових, примиће се и други.

Молбе и свједоцбе о шкоковању, као и увјерења о службовању и владању треба слати непосредно Санитетском Одјељењу на Цетиње.

Рок пријаве до 15. јула 1914 год. Број 2316. Из Санитетског Одјељења Краљ. Министарства Унутрашњих Дјела, 9. јуна 1914 год., на Цетињу. 1,3

Објава. Сагласно пропису чл. 12. закона о државним стипендијама, сви државни стипендисти дужни су се јавити на стјечај за стипендије најдаље до почетка школске 1914/15 године, како они из унутрашњости државе, тако и они који се школују на страни. Сваки од ових има поднијети уз своју молбу и ова документа: увјерење да је здрав; свједоцбу о успјеху у наукама и владању, и увјерење о плаћању државне порезе и дације (чл. 3., 4. и 8. закона о држав. стипендијама).

Ово се објављује државним стипендистима ради знања и управљања.

Број 2428. Из канцеларије Министарства Просвјете и Цркв. Послова, 7. јуна 1914 г., Цетиње. 2,10

Објава. На основу ријешења г. Министра Финансија и Грађевина, од 4. јуна т. г., бр. 5575., одржаће се дана 10. јула т. г., у канцеларији Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађевина, јавна лицитација за набавку 1200 (једну хиљаду и двије стотине) кубних метара дрва за огрјев извјесних државних надлештава на Цетињу.

Ко би желио лиферовати горњу количину дрва, може сваког радног дана у поменутом Одсјеку Министарства видјети поближе услове за то.

Бр. 5575. Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађевина. 2,5

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК